

DAVACI : TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası

VEKİLİ : Av. Berna ÖZPINAR GÜMRÜKÇÜOĞLU
UETS adresi vardır.

DAVALI : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

VEKİLİ : Av. Muhsin ÖZÇELİK
UETS adresi vardır.

DAVALI YANINDA MÜDAHİL : TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası

VEKİLİ : Av. Mehmet HORUŞ
UETS adresi vardır.

DAVANIN KONUSU :

- 21/09/2017 gün ve 30187 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Maden Yönetmeliğinin;
1. "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (ö) bendinde yer alan "fizibilite raporu" tanımının,
  2. "Ön İnceleme Raporu" başlıklı 12. maddesinin 1. fıkrasının,
  3. "Genel Arama Dönemi" başlıklı 18. maddesinin 2. fıkrasının,
  4. "Detay Arama Dönemi" başlıklı 19. maddesinin 2. fıkrasının,
  5. "Tuz Gölünde Verilen Ruhsatlara ait İşlemler" başlıklı Geçici 2. maddesinin 2. fıkrasının,
  6. "Maden Arama Projesi" başlıklı EK- 8'de yer alan Ön/ Genel/ Detay Arama Dönemi Termin Planının belirtilen bölümleri ile son hazırlayanın imza bölümünün,
  7. "Ön Arama Faaliyet Raporu" başlıklı Ek-11'de yer alan imza bölümünün,
  8. "Genel Arama Faaliyet Raporu" başlıklı Ek-12'de yer alan 6.3 maddesinin 1, 8 ve 10. fıkraları ile hazırlayanın imza bölümünün,
  9. "Detay Arama Faaliyet Raporu" başlıklı Ek-13'de raporda asgari faaliyetlere ilişkin bulunması zorunlu unsurların sayıldığı kısımda yer alan 4 ve 5. bentleri ile hazırlayanın imza bölümünün,
  10. "İşletme Projesi" başlıklı Ek-14'de yer alan 4.1 maddesinin 2. fıkrası ile 5.1 maddesinin (d) fıkrasının,
  11. "Fizibilite Raporu" başlıklı Ek-25'de yer alan 4.1 ve 4.2 maddelerinin iptali istemidir.

DAVACININ İDDİALARI :

Davacı tarafından, maden arama faaliyetlerinin her aşamasında jeofizik çalışmaların zorunlu olduğu, dava konusu maddelerde ise, jeofizik mühendislerinin maden arama faaliyetlerine ilişkin mesleki yetkilerinin sınırlandırıldığı, bu sınırlandırmanın da üç farklı şekilde yapıldığı; dava konusu maddelerin bir kısmında, jeofizik çalışmalara hiç yer verilmeyerek eksik düzenleme yapıldığı, bir kısmında, "gerektiğinde/gerekli görülmesi halinde" ibarelerine yer verilerek jeofizik

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2017/7299

Karar No : 2022/64

çalışmanın idarenin tercihine bırakıldığı, bu konuda idareye keyfiyet getirildiği, maddelerin bazılarında ise, jeofizik uygulamaya yer verildiği ancak jeofizik mühendisinin yaptığı iş için başka bir mühendislik dalı olan jeoloji mühendisine imza yetkisi verildiği belirtilerek düzenlemelerin hukuka aykırı olduğu iddia edilmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI :

Usul yönünden; davanın süresinde açılıp açılmadığının değerlendirilmesinin gerektiği, esas yönünden; Yönetmelikte yer alan fizibilite raporu tanımının, Maden Kanununda yer alan tanım ile aynı yönde olduğu, fizibilite dönemi arama ruhsat döneminden sonraki bir dönem olduğundan, arama faaliyetleri sonucunda belirlenen üç boyutlu kaynak, görünür, muhtemel ve mümkün rezerv alanlarının belirlendiği, cevher 3 boyutlu olarak modellenip kaynak görünür hale getirildiğinden bu aşamada yeniden arama çalışması yapılmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla jeofizik çalışma yapılmasına gerek olmadığı belirtilmektedir.

Maden arama sürecinde, ilk müracaat döneminin başlangıç dönemi olması ve bu dönemde hedef sahanın araştırılması nedeniyle ön inceleme aşamasında jeofizik çalışmaları yapılmasına ihtiyaç bulunmadığı, genel arama döneminde genel aramaya yönelik çalışmalarda fiziki faaliyetler (yarma, kuyu, sondaj) olmadan sadece jeofizik çalışmalarının tek başına yeterli olmadığı, jeofizik çalışmalarının, arama faaliyetlerin destekleyen/tamamlayan mahiyette olduğu ve ihtiyaç duyulursa yapılması gerektiği, yine, detay arama döneminde de jeofizik çalışmaların yapılan zorunlu çalışmaları destekleyen nitelikte olduğu; Tuz gölü havzasına verilen ruhsatların sadece tuz gölü yüzeyinde bulunan sığ/yüzeysel tuza ilişkin olduğu ve jeofizik etüt gerektirmediği, yapılan tüm arama çalışmalarının, jeoloji mühendisi koordinatörlüğünde hazırlandığı ve onun imzasını taşıdığı, Maden Kanununa aykırılık bulunmadığı savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ : Sümeyra ÖZGEN

DÜŞÜNCESİ : Dava konusu düzenlemelerin iptali gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI : Fikriye DOĞRU

DÜŞÜNCESİ : Dava; TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası tarafından 21.09.2017 gün ve 30187 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Maden Yönetmeliğinin;

1. 4. maddesinin 1. fıkrasının (ö) bendinde yer alan "fizibilite raporu" tanımının,
2. "Ön İnceleme Raporu" başlıklı 12. maddesinin 1. fıkrasının,
3. "Genel Arama Dönemi" başlıklı 18. maddesinin 2. fıkrasının,
4. "Detay Arama Dönemi" başlıklı 19. maddesinin 2. fıkrasının,
5. "Tuz Gölünde Verilen Ruhsatlara Ait İşlemler" başlıklı Geçici 2. maddesinin 2. fıkrasının
6. "Maden Arama Projesi" başlıklı EK- 8'de yer alan Ön/ Genel/ Detay Arama Dönemi Termin Planının belirtilen bölümleri ile son hazırlayanın imza bölümünün,
7. "Ön Arama Faaliyet Raporu" başlıklı Ek-11'de yer alan imza bölümünün,
8. "Genel Arama Faaliyet Raporu" başlıklı Ek-12'de yer alan 6.3 maddesinin 1, 8 ve 10. fıkraları ile hazırlayanın imza bölümünün,

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2017/7299

Karar No : 2022/64

9. "Detay Arama Faaliyet Raporu" başlıklı Ek-13' de raporda asgari faaliyetlere ilişkin bulunması zorunlu unsurların sayıldığı kısımda yer alan 4 ve 5. bentleri ile hazırlayanın imza bölümünün,

10. "İşletme Projesi" başlıklı Ek-14'de yer alan 4.1 maddesinin 2. fıkrası ile 5.1 maddesinin (d) bendinin,

11. "Fizibilite Raporu" başlıklı Ek-25'de yer alan 4.1 ve 4.2 maddelerinin iptali istemiyle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına karşı açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden: davacı Oda tarafından, maden arama faaliyetlerinin her aşamasında jeofizik çalışmaların zorunlu olmasına rağmen dava konusu maddelerle jeofizik mühendislerinin maden arama faaliyetlerine ilişkin mesleki yetkilerinin üç farklı şekilde; dava konusu maddelerin bir kısmında, jeofizik çalışmalara hiç yer verilmeyerek eksik düzenleme şeklinde, bir kısmında, "gerektiğinde/gerekli görülmesi halinde" ibarelerine yer verilerek jeofizik çalışmanın idarenin tercihinin bırakılmak suretiyle idareye keyfiyet getirilerek, ve bazı maddelerde ise, jeofizik uygulamaya yer verilmekle birlikte, jeofizik mühendisinin yaptığı iş için başka bir mühendislik dalı olan jeoloji mühendisine imza yetkisi verilmek suretiyle sınırlandırıldığı iddia edildiği anlaşılmaktadır.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde arama ruhsatının, belirli bir alanda maden arama faaliyetlerinde bulunulabilmesi için verilen yetki belgesini; arama faaliyet raporunun, ruhsat sahalarında yürütülen arama faaliyetleri ile ilgili Genel Müdürlüğe verilmesi gereken belgeyi; maden arama projesinin, arama ruhsat sahasında bir termin planı dahilinde, ekonomik olarak işletilebilecek bir maden yatağı bulabilmek için arama süresi boyunca yapılacak olan arama faaliyetlerini ve bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesine yönelik yatırım bilgilerini ve mali yeterliliği içeren projeyi; ön inceleme raporunun, hedef sahayı seçmenin gerekçeleri, nedenleri ve aranacak maden/madenlerin belirtildiği; mevcut bilgiler doğrultusunda hazırlanmış yorum ve değerlendirmeleri içeren raporu; ön arama faaliyet raporunun, ön arama döneminde maden arama projesinde belirtilen madene yönelik elde edilen veriler doğrultusunda tenör/kalite tahminini içeren kaynak raporu; genel arama faaliyet raporunun, genel arama döneminde madene yönelik maden arama projesinde belirtilen yöntem ve uygulamalar ile detay arama dönemine ilişkin öngörülen sondaj, yarma, kuyu, galeri gibi arama faaliyetlerine ait bilgileri içeren kaynak raporu; detay arama faaliyet raporunun, detay arama döneminde madene yönelik maden arama projesinde belirtilen yöntem ve uygulamalar ile sondaj, yarma, kuyu, galeri gibi arama faaliyetlerine ilişkin bilgileri ve diğer belgeleri kapsayan kaynak raporu; fizibilite döneminin, detay arama faaliyetleri sonunda belirlenen maden kaynağının ekonomik değer olarak işletilebilirliğini göstermek amacıyla yapılacak çalışmaların gerçekleştiği dönemi; fizibilite raporunun, bir cevher kaynağının ekonomik olarak işletilebilirliğini göstermek amacıyla jeolojik, madencilik, metalürjik, ekonomik, pazarlama, yasal, çevresel, sosyal ve mali etkenlerin önerilen maden projesinde yeterli ayrıntıda incelendiği kapsamlı raporu ifade ettiği belirtilmiştir.

3213 sayılı Yasa'nın 16. Maddesinin (Değişik: 26/5/2004–5177/10 md.) birinci fıkrasında (Değişik fıkra: 4/2/2015 – 6592/11 md.) II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler dışındaki ruhsatlar ihale ile verilir. I. Grup, II. Grup (a) ve (c) bendi madenler için doğrudan işletme ruhsatı verilir. II. Grup (b) bendi, III p (b) bendi ve IV. Grup madenler için yapılan müracaatların işletme ruhsat

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2017/7299

Karar No : 2022/64

taban bedeli ödenerek yapılması zorunlu olup müracaatlarda öncelik hakkı esastır."; yedinci fıkrasında, "İhale yolu ile hak sağlanan sahaların ihâle bedelinin yatırılmasını müteakip iki ay içinde ön inceleme raporu ile arama dönemi faaliyetlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli olan mali yeterliliği de içeren maden arama projesinin verilmesi ve ruhsat bedelinin yatırılması hâlinde arama ruhsatı verilir. Ruhsat bedelinin yatırılmaması ve bu belgelerin tamamlanmaması durumunda bu alanlar başka bir işleme gerek kalmaksızın ihalelik saha konumuna gelir."; sekizinci fıkrasında, "II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler için müracaatlar, 1/25.000 ölçekli topoğrafik harita koordinatları esas alınarak tespit edilen noktalarla sınırlandırılmış alanlar için Genel Müdürlüğe doğrudan yapılır. Talep edilen alanın müsait olan kısmı müracaat tarihinde müracaat edene bildirilir ve iki ay içinde ön inceleme raporu, arama dönemi faaliyetlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli olan mali yeterliliği de içeren maden arama projesinin verilmesi, ruhsat bedelinin yatırılması hâlinde arama ruhsatı verilir. Ruhsat bedelinin yatırılmaması ve bu belgelerin tamamlanmaması durumunda bu alanlar başka bir işleme gerek kalmaksızın müracaatlara açık hâle gelir. II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler için yapılan müracaatların değerlendirilmesi sonucunda hak sağlanan alanların ayrı alanlar şeklinde oluşması durumunda, müracaat sahibinin talebi hâlinde bu alanlardan her birine ayrı ayrı ruhsat verilir. Ruhsatı alınmayan alanlar başka bir işleme gerek kalmaksızın müracaatlara açık hâle gelir." hükümlerine yer verilmiştir.

3213 sayılı Yasa'nın işlem tarihinde yürürlükte bulunduğu şekliyle "Arama faaliyeti" başlıklı 17. maddesinde (Değişik:4/2/2015-6592/12md.) ise, "Arama ruhsatının düzenlenmesinden sonraki ilk bir yıl ön arama dönemidir. Ön arama süresi sonuna kadar, asgari faaliyetlerin tamamlandığını ve bu faaliyetlere ilişkin yatırım harcamalarını gösteren ön arama faaliyet raporunun verilmesi zorunludur... Arama ruhsatı, IV. Grup madenlerde iki yıl, diğer gruplarda bir yıl olmak üzere genel arama dönemine hak sağlar.

Genel arama dönemi süresi sonuna kadar maden arama projesinde belirtilen maden kaynağına ilişkin bilgilerin ve bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ilişkin yatırım harcamalarını da gösteren genel arama faaliyet raporunun verilmesi zorunludur... Arama ruhsatı, IV. Grup madenlerde dört yıl detay arama dönemine hak sağlar. II. Grup (b) bendi, III. ve V. Grup ruhsatlarda ise genel arama dönemi sonuna kadar işletme ruhsat talebinde bulunulmaması hâlinde ruhsat iptal edilir.

Arama dönemlerinin süresinden önce tamamlanması hâlinde dönem sonu beklenmeden sonraki aşamalara geçilebilir.

Arama dönemleri ile ilgili proje, arama faaliyet raporları ve diğer belgeler yetkilendirilmiş tüzel kişilerce hazırlanır.

Detay arama dönemi sonuna kadar görünür maden kaynağına ilişkin bilgilerin ve bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ilişkin yatırım harcamalarını gösteren detay arama faaliyet raporunun verilmesi zorunludur.

IV. Grup (a) bendi maden ruhsatlarında detay arama dönemi sonuna kadar diğer grup maden ruhsatlarında ise genel arama dönemi sonuna kadar Genel Müdürlüğe verilen raporların ve yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin uygun bulunmaması hâlinde eksikliklerin bir ay içinde giderilmesi ruhsat sahibine yazılı olarak bildirilir.... ruhsat iptal edilir.

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2017/7299

Karar No : 2022/64

IV. Grup (b), (c) ve (ç) bendi maden arama ruhsatlarında detay arama dönemini takiben fizibilite çalışmalarına ihtiyaç duyularak gerekçesi ile birlikte Genel Müdürlüğe müracaatta bulunmaları ve talebin uygun bulunması hâlinde, detay arama dönemi sonrasında iki yıllık bir fizibilite dönemine hak sağlar. İki yıllık süre sonuna kadar fizibilite raporunun verilmesi zorunludur. ... Ruhsat bedeli alınır.

Arama döneminde teknolojik araştırma, geliştirme, pilot çalışmalar ve pazar araştırmaları yapmak üzere arama faaliyet raporu ile birlikte müracaat eden ruhsat sahibine, arama ruhsat döneminde arama faaliyetleri yapılırken zorunlu olarak çıkan madenden numune alınmasına ve sevk edilmesine izin verilebilir." hükümleri yer almaktadır.

25/04/2005 tarih ve 25796 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeofizik Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği'nin 5. maddesinde; jeofizik mühendisliğinin, petrol, maden ve benzeri doğal kaynakların aranması, araştırılması, bulunması, rezerv özelliklerinin saptanması, içme ve kullanma amaçlı yeraltı ve yerüstü suları, jeotermal enerji, çevre ve çevre sorunları ve arkeolojik amaçlı araştırmalar ile her türlü mühendislik yapılarının yapı yeri ve güzergah seçimi, zemin ve temel etütleri, deprem, doğal afet ve benzeri konularında eğitim ve araştırma etkinliklerinin yürütüldüğü, fizik, matematik, bilgisayar, elektronik teknolojisine dayalı, dili matematik olan mühendislik dalını ifade ettiği belirtilmiştir.

18/10/2006 tarih ve 26323 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeoloji Mühendisleri Odası Serbest Jeoloji Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetleri Uygulama, Büro Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği'nin 4. maddesinin (c) bendinde, jeoloji mühendisliğinin, jeoloji biliminin veri, teknik ve ilkelerini kullanarak yeryuvarını oluşturan kayaçların fiziksel ve kimyasal özelliklerini, milyonlarca yıllık bir süreç boyunca iç ve dış etkenlerle uğradıkları değişiklikleri, bu değişimin sonucunda oluşan magmatizma, metamorfizma ile faylar, kıvrımlar gibi yapılar ve bu yapılarla bağlı olarak oluşan yer altı zenginlik kaynaklarının dağılımlarını, geometrisini, tenör ve kalitesini, rezervini; arazi kullanım planlamasına ve her türlü yapı inşaatına yönelik mühendislik jeolojisi ve jeoteknik değerlendirme, değişik amaçla jeolojik, mühendislik jeolojisi, jeoteknik ve yer altı suyu ortam ve hareketlerini modelleme yöntem ve tekniklerini ortaya koyan, yer kabuğunu oluşturan malzeme özelliklerini incelemek, tanımlamak, sorunları önceden belirlemek ve sorunlara karşı mühendislik çözümlerini geliştirmek olan mühendislik dalını ifade ettiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; I. Grup, II. Grup (a) ve (c) bendi madenler ile II. Grup (b) bendi, III. Grup, IV. Grup ve V. Grup madenlerin hangi tür ruhsatla aranacağı, I. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler dışındaki ruhsatların ihale süreci, II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler için arama ruhsatının nasıl verileceği ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Ayrıca, arama ruhsatının düzenlenmesinden sonraki ilk bir yıllık ön arama dönemindeki faaliyetlerin, akabindeki genel arama döneminde düzenlenecek raporların, devamında detay arama dönemi sonuna kadar görünür maden kaynağına ilişkin bilgilerin ve bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ilişkin detay arama faaliyet raporunun verilmesinin, IV. Grup (b), (c) ve (ç) bendi maden arama ruhsatlarında detay arama dönemini takiben fizibilite raporu verilmesinin hangi halde zorunlu olduğunun düzenlenmiş olduğu görülmektedir.

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2017/7299

Karar No : 2022/64

Dava konusu Yönetmelik maddelerinde de, ön, genel, detay ve fizibilite dönemlerinden oluşan maden arama dönemi ile ön inceleme raporu, maden arama projesi ve işletme projesinin düzenlenmesi aşamalarında hangi çalışmaların yapılacağı ve arama dönemleri ile ilgili proje ve faaliyet raporlarını hazırlamaya kimlerin yetkili olduğu düzenlenmiştir.

İdari işlemlerin bir sebebe ve gerekçeye dayalı olması hukukun genel ilkelerinden olup, bu ilke genel anlamda düzenleme veya işlem tesis eden idareyi, uyguladığı ve düzenleme yaptığı alanda, doğru ve anlamlı olgular ortaya koymaya ve bilimsel gerekçeleri tespit etmek suretiyle, bilimsel gerekçelere uygun hareket etmeye zorlar.

Uyuşmazlıkta; dava konusu düzenlemelerin bilimsel gerekçesinin ortaya konulmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; ön, genel, detay ve fizibilite dönemlerinden oluşan maden arama dönemi ile ön inceleme raporu, maden arama projesi ve işletme projesinin düzenlenmesi aşamalarında hangi çalışmaların yapılacağı ve arama dönemleri ile ilgili proje ve faaliyet raporlarını hazırlamaya hangi mühendislik dalı yada dallarının yetkili olduğu hususunda bilimsel bir çalışma/rapor esas alınarak düzenleme yapılması gerekirken; bu yönde bir çalışma ve rapor olmadan jeoloji mühendislerine öncelik tanıyacak ve jeofizik biliminden yararlanılması konusunda keyfiyete sebebiyet verecek şekilde yapılan dava konusu düzenlemelerde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Kaldı ki; Danıştay 8. Dairesinin, 08.11.2018 tarihli "ara kararı" üzerine YÖK ile Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca hazırlanan raporda; "Jeoloji ve Jeofizik bilim dallarının Madencilik faaliyetinin her aşamasında birbirini bütünler nitelikte veri/bilgi ürettiği ve raporlama aşamasında Jeoloji ve Jeofizik Mühendislerinin müşterek imzasının yer almasının uygun olduğunun" belirtildiği görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle; dava konusu düzenlemelerin iptali gerektiği düşünülmektedir

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince duruşma için taraflara önceden bildirilen 19/01/2022 tarihinde, davacı vekili Av. Berna Özpınar Gümrükçüoğlu ve davalı idare vekili Av.Muhsin Özçelik ile davalı idare yanında müdahil Jeoloji Mühendisleri Odası vekili Av.Mehmet Horuş'un geldiği, Danıştay Savcısının hazır olduğu görülmekle, açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra taraflara son kez söz verilip, duruşma tamamlandı. Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

HUKUKİ SÜREÇ :

Anayasa'nın "Tabii servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi" başlıklı 168. maddesinde "Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzel kişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir." hükmü yer almıştır.

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2017/7299

Karar No : 2022/64

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde, Maden Arama Projesi; arama ruhsat sahasında bir termin planı dahilinde, ekonomik olarak işletilebilecek bir maden yatağı bulabilmek için arama süresi boyunca yapılacak olan arama faaliyetlerini ve bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesine yönelik yatırım bilgilerini ve mali yeterliliği içeren proje olarak, Ön İnceleme Raporu; hedef sahayı seçmenin gerekçeleri, nedenleri ve aranacak maden/madenlerin belirtildiği; mevcut bilgiler doğrultusunda hazırlanmış yorum ve değerlendirmeleri içeren rapor olarak, Ön Arama Faaliyet Raporu; ön arama döneminde maden arama projesinde belirtilen madene yönelik elde edilen veriler doğrultusunda tenör/kalite tahminini içeren kaynak rapor olarak, Genel Arama Faaliyet Raporu: genel arama döneminde madene yönelik maden arama projesinde belirtilen yöntem ve uygulamalar ile detay arama dönemine ilişkin öngörülen sondaj, yarma, kuyu, galeri gibi arama faaliyetlerine ait bilgileri içeren kaynak rapor olarak, Detay Arama Faaliyet Raporu ise de; detay arama döneminde madene yönelik maden arama projesinde belirtilen yöntem ve uygulamalar ile sondaj, yarma, kuyu, galeri gibi arama faaliyetlerine ilişkin bilgileri ve diğer belgeleri kapsayan kaynak rapor olarak tanımlanmıştır.

Aynı Kanun'un "İlk müracaat ve ruhsatlandırma" başlıklı 16. maddesinin 1. fıkrasında; "(Değişik fıkra: 4/2/2015 – 6592/11 md.) II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler dışındaki ruhsatlar ihale ile verilir. I. Grup, II. Grup (a) ve (c) bendi madenler için doğrudan işletme ruhsatı verilir. II. Grup (b) bendi, III. Grup, IV. Grup madenler, V. Grup madenler arama ruhsatı ile aranır. II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler için yapılan müracaatların işletme ruhsat taban bedeli ödenerek yapılması zorunlu olup müracaatlarda öncelik hakkı esastır." hükmü, aynı maddenin 6. fıkrasında; "(Değişik fıkra: 4/2/2015 – 6592/11 md.) İhale yolu ile hak sağlanan sahalarda ihale bedelinin yatırılmasını müteakip iki ay içinde ön inceleme raporu ile arama dönemi faaliyetlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli olan mali yeterliliği de içeren maden arama projesinin verilmesi ve ruhsat bedelinin yatırılması hâlinde arama ruhsatı verilir. Ruhsat bedelinin yatırılmaması ve bu belgelerin tamamlanmaması durumunda bu alanlar başka bir işleme gerek kalmaksızın ihalelik saha konumuna gelir." hükmü, aynı maddenin 7. fıkrasında; "(Ek fıkra: 4/2/2015 – 6592/11 md.) II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler için müracaatlar, 1/25.000 ölçekli topoğrafik harita koordinatları esas alınarak tespit edilen noktalarla sınırlandırılmış alanlar için Genel Müdürlüğe doğrudan yapılır. Talep edilen alanın müsait olan kısmı müracaat tarihinde müracaat edene bildirilir ve iki ay içinde ön inceleme raporu, arama dönemi faaliyetlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli olan mali yeterliliği de içeren maden arama projesinin verilmesi, ruhsat bedelinin yatırılması hâlinde arama ruhsatı verilir..." hükmü, "Arama faaliyeti" başlıklı 17. maddesinin 1. fıkrasında; "(Değişik: 4/2/2015 – 6592/12 md.) Arama ruhsatının düzenlenmesinden sonraki ilk bir yıl ön arama dönemidir. Ön arama süresi sonuna kadar, asgari faaliyetlerin tamamlandığını ve bu faaliyetlere ilişkin yatırım harcamalarını gösteren ön arama faaliyet raporunun verilmesi zorunludur. Bu süre içinde raporun verilmemesi hâlinde 20.000 TL idari para cezası verilir. Genel Müdürlüğe verilen raporların veya yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin uygun bulunmaması hâlinde eksikliklerin bir ay içinde giderilmesi ruhsat sahibine yazılı olarak bildirilir. Tebliğ tarihinden itibaren eksikliklerin bu sürede tamamlanmaması veya verilen raporların ya da yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin uygun bulunmaması hâlinde de 20.000 TL idari para cezası verilir. Arama ruhsatı, IV. Grup madenlerde iki yıl, diğer gruplarda bir yıl olmak üzere genel arama

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2017/7299

Karar No : 2022/64

dönemine hak sağlar..." hükmü, aynı maddenin 2. fıkrasında ise de; "(Değişik ikinci fıkra: 28/11/2017-7061/48 md.) Genel arama dönemi süresi sonuna kadar maden arama projesinde belirtilen maden kaynağına ilişkin bilgilerin ve bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ilişkin yatırım harcamalarını da gösteren genel arama faaliyet raporunun verilmesi zorunludur. Genel arama dönemi sonuna kadar ön arama ve genel arama faaliyet raporları ile yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin Genel Müdürlüğe verilmemesi halinde arama ruhsatı iptal edilir. Genel Müdürlüğe verilen ön arama ve genel arama raporlarının veya yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin uygun bulunmaması hâlinde 20.000 TL idari para cezası verilir ve eksikliklerin bir ay içinde giderilmesi ruhsat sahibine yazılı olarak bildirilir. Tebliğ tarihinden itibaren eksikliklerin verilen sürede tamamlanmaması veya verilen ön arama ve genel arama faaliyet raporları ile yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin uygun bulunmaması halinde arama ruhsatı iptal edilir. İlgili mevzuat kapsamında diğer kurumların, ruhsat sahibinin gerekli izinlere ilişkin başvurusunu olumsuz sonuçlandırması veya bu izinlerin ruhsat sahibinden kaynaklanan nedenlerle alınamaması halinde arama ruhsatı iptal edilir. Bu fıkradaki yükümlülükleri yerine getirilen arama ruhsatı, IV. Grup madenlerde dört yıl detay arama dönemine hak sağlar. II. Grup (b) bendi, III. ve V. Grup ruhsatlarda ise genel arama dönemi sonuna kadar işletme ruhsat talebinde bulunulmaması halinde ruhsat iptal edilir." hükmü yer almıştır.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Jeofizik Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 5. maddesinde; Jeofizik; Fizik ilkelerini kullanarak yerküreyi, hidrosferi, atmosferi ve uzayı inceleyen bilim dalı olarak, Jeofizik mühendisliği ise petrol, maden ve benzeri doğal kaynakların aranması, araştırılması, bulunması, rezerv özelliklerinin saptanması, içme ve kullanma amaçlı yeraltı ve yerüstü suları, jeotermal enerji, çevre ve çevre sorunları ve arkeolojik amaçlı araştırmalar ile her türlü mühendislik yapılarının yapı yeri ve güzergah seçimi, zemin ve temel etütleri, deprem, doğal afet ve benzeri konularında eğitim ve araştırma etkinliklerinin yürütüldüğü, fizik, matematik, bilgisayar, elektronik teknolojisine dayalı, dili matematik olan mühendislik dalı olarak tanımlanmış olup, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Jeofizik Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik Mühendislik Hizmetleri, Büro Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği'nin "Jeofizik mühendisliği uzmanlık alanları" başlıklı 5. maddesinde; madenlerin aranması, yayılım alanlarının ve rezervlerinin belirlenmesi ve işletilmesi sırasındaki jeofizik etüt, jeofizik modelleme, sondaj yerinin belirlenmesi, jeofizik kuyu logu alımı, değerlendirilmesi, jeofizik raporlarının ve arama faaliyet raporlarının hazırlanması jeofizik mühendisliği hizmet alanları/dalları arasında sayılmıştır.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Jeoleji Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde jeoloji mühendisliği; jeoloji biliminin veri, teknik ve ilkelerini kullanarak yeryuvarını oluşturan kayaçların fiziksel ve kimyasal özelliklerini, milyonlarca yıllık bir süreç boyunca iç ve dış etkenlerle uğradıkları değişiklikleri, bu değişimin sonucunda oluşan magmatizma, metamorfizma ile faylar, kıvrımlar gibi yapılar ve bu yapılara bağlı olarak oluşan yer altı zenginlik kaynaklarının dağılımlarını, geometrisini, tenör ve kalitesini, rezervini; arazi kullanım planlamasına ve her türlü yapı inşaatına yönelik mühendislik jeolojisi ve jeoteknik değerlendirme, değişik amaçla jeolojik, mühendislik jeolojisi, jeoteknik ve yer altı suyu ortam ve hareketlerini modelleme yöntem ve tekniklerini ortaya koyan, yerkabuğunu oluşturan malzeme özelliklerini

incelemek, tanımlamak, sorunları önceden belirlemek ve sorunlara karşı mühendislik çözümlerini geliştirmek olan mühendislik dalı olarak tanımlanmış olup, "Serbest jeoloji mühendislik ve müşavirlik hizmetleri" başlıklı 6. maddesinde; madenlerin aranması, rezervlerinin belirlenmesi ile işletilmesi kapsamındaki jeolojik etüt, jeolojik modelleme, sondaj ve maden jeolojisi raporlarının hazırlanması jeoloji mühendisliği hizmet alanları arasında sayılmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

USUL YÖNÜNDEN:

Davalı idarenin usule ilişkin iddiası kabul edilmeyerek işin esası incelendi.

ESAS YÖNÜNDEN:

Davacı tarafından, dava dilekçesinin konu ve sonuç kısımlarında, dava konusu Yönetmeliğin "Genel Arama Faaliyet Raporu" başlıklı Ek-12'de yer alan 6.3 maddesinin 1, 8 ve 10. fıkralarının, "Detay Arama Faaliyet Raporu" başlıklı Ek-13'de raporda asgari faaliyetlere ilişkin bulunması zorunlu unsurların sayıldığı kısımda yer alan 4. ve 5. bendinin, Ek-14'de yer alan 4.1 maddesinin 2. fıkrasının, "Fizibilite Raporu" başlıklı Ek-25'de yer alan 4.1 ve 4.2 maddelerinin iptali istemine yer verilmiş ise de, dilekçenin içeriğinden Ek-12'de yer alan 6.3 maddesinin 1. Ve 8. fıkrasında yer alan "gerektiğinde" ve 10. fıkrasında yer alan "gerekli durumlarda" ibarelerinin, Ek-13'de yer alan 4. bendindeki "gerekli görülmesi" ibaresinin ve 5. bendinde yer alan "veya" ibaresinin, Ek-14'de yer alan 4.1 maddesinin 2. fıkrasında yer alan "gerektiğinde" ibaresinin, Ek-25'in 4.1. fıkrasında yer alan "gerektiğinde" ibaresinin ve 4.2. fıkrasında yer alan "veya" ibaresinin iptali istemine yönelik olduğu anlaşıldığından, inceleme bu ibareler yönünden yapılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; I. Grup, II. Grup (a) ve (c) bendi madenler için doğrudan işletme ruhsatı verileceği, II. Grup (b) bendi, III. Grup, IV. Grup ve V. Grup madenlerin ise arama ruhsatı ile aranacağı, I. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler dışındaki ruhsatların ihale ile verileceği, ihale yolu ile hak sağlanan sahaların ihale bedelinin yatırılmasını müteakip iki ay içinde ön inceleme raporu ile arama dönemi faaliyetlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli olan mali yeterliliği de içeren maden arama projesinin verilmesi ve ruhsat bedelinin yatırılması hâlinde arama ruhsatı verileceği, II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler için müracaatların Genel Müdürlüğe doğrudan yapılacağı, talep edilen alanın müsait olan kısmının müracaat tarihinde müracaat edene bildirileceği ve iki ay içinde ön inceleme raporu, arama dönemi faaliyetlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli olan mali yeterliliği de içeren maden arama projesinin verilmesi ve ruhsat bedelinin yatırılması hâlinde arama ruhsatının verileceği anlaşılmaktadır.

Ayrıca, arama ruhsatının düzenlenmesinden sonraki ilk bir yılın ön arama dönemi olduğu, ön arama süresi sonuna kadar, asgari faaliyetlerin tamamlandığını ve bu faaliyetlere ilişkin yatırım harcamalarını gösteren ön arama faaliyet raporunun verilmesinin zorunlu olduğu, arama ruhsatının, IV. Grup madenlerde iki yıl, diğer gruplarda bir yıl olmak üzere genel arama dönemine hak sağlayacağı, genel arama dönemi süresi sonuna kadar maden arama projesinde belirtilen maden kaynağına ilişkin bilgilerin ve bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ilişkin yatırım harcamalarını da gösteren genel arama faaliyet raporunun verilmesinin zorunlu olduğu, arama

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2017/7299

Karar No : 2022/64

ruhsatının, IV. Grup madenlerde dört yıl detay arama dönemine hak sağlayacağı, II. Grup (b) bendi, III. ve V. Grup ruhsatlarda ise genel arama dönemi sonuna kadar işletme ruhsat talebinde bulunulmaması hâlinde ruhsatın iptal edileceği, detay arama dönemi sonuna kadar görünür maden kaynağına ilişkin bilgilerin ve bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ilişkin yatırım harcamalarını gösteren detay arama faaliyet raporunun verilmesinin zorunlu olduğu, IV. Grup (b), (c) ve (ç) bendi maden arama ruhsatlarında detay arama dönemini takiben fizibilite çalışmalarına ihtiyaç duyularak gerekçesi ile birlikte Genel Müdürlüğe müracaatta bulunulması ve talebin uygun bulunması hâlinde, detay arama dönemi sonrasında iki yıllık bir fizibilite dönemine hak sağlanacağı, iki yıllık süre sonuna kadar fizibilite raporunun verilmesinin zorunlu olduğu görülmektedir.

Dava konusu Yönetmelik maddelerinde de, ön, genel, detay ve fizibilite dönemlerinden oluşan maden arama dönemi ile ön inceleme raporu, maden arama projesi ve işletme projesinin düzenlenmesi aşamalarında hangi çalışmaların yapılacağı ve arama dönemleri ile ilgili proje ve faaliyet raporlarını hazırlamaya kimlerin yetkili olduğu düzenlenmiştir.

Davacı Oda tarafından, maden arama faaliyetlerinin her aşamasında jeofizik çalışmaların zorunlu olduğu, dava konusu maddelerde ise, jeofizik mühendislerinin maden arama faaliyetlerine ilişkin mesleki yetkilerinin sınırlandırıldığı, bu sınırlandırmanın da üç farklı şekilde yapıldığı; dava konusu maddelerin bir kısmında, jeofizik çalışmalara hiç yer verilmeyerek eksik düzenleme yapıldığı, bir kısmında, "gerektiğinde/gerekli görülmesi halinde" ibarelerine yer verilerek jeofizik çalışmanın idarenin tercihine bırakıldığı, bu konuda idareye keyfiyet getirildiği, maddelerin bazılarında ise, jeofizik uygulamaya yer verildiği ancak jeofizik mühendisinin yaptığı iş için başka bir mühendislik dalı olan jeoloji mühendisine imza yetkisi verildiği iddia edilmektedir.

İptal davaları idarî işlemlerin yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan davalardır. İdari işlem ise idarenin kamu gücü kullanarak tek taraflı olarak tesis ettiği hukuki sonuç doğuran işlemdir. İdareyi işlem yapmaya sevk eden hukuki ve maddi etkenler ise idari işlemin sebep unsurunu oluşturmaktadır. Dava konusu işlemin sebep unsuru yönünden hukuki denetiminin yapılabilmesi; bu değerlendirmeyi doğrulayan maddi sebeplerin davalı idarece somut şekilde ortaya konulmasına ve izah edilmesine bağlıdır. Bu konudaki yükümlülük ise dava konusu işlemi tesis eden davalı idareye aittir.

Uyuşmazlıkta; davalı idarece, dava konusu düzenlemelerde hukuka aykırılık bulunmadığı savunulmakta ise de, söz konusu düzenlemelerin bilimsel gerekçesinin ortaya konulmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, ön, genel, detay ve fizibilite dönemlerinden oluşan maden arama dönemi ile ön inceleme raporu, maden arama projesi ve işletme projesinin düzenlenmesi aşamalarında hangi çalışmaların yapılacağı ve arama dönemleri ile ilgili proje ve faaliyet raporlarını hazırlamaya kimlerin yetkili olduğu hususunda **bilimsel bir rapor esas alınarak düzenleme yapılması ve gerekirse bilimsel rapor oluşturulurken sektör temsilcilerinin de katılımının sağlanması gerekirken**, bilimsel bir rapora dayanılmaksızın jeoloji mühendislerine öncelik hakkı tanıyacak ve jeofizik biliminden yararlanılması konusunda keyfiyete sebebiyet verecek şekilde yapılan dava konusu düzenlemelerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. 21/09/2017 tarih ve 30187 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maden Yönetmeliği'nin; 4. maddesinin 1. fıkrasının (ö) bendinin, 12. maddesinin 1. fıkrasının, 18. maddesinin 2. fıkrasının, 19. maddesinin 2. fıkrasının, Geçici 2. maddesinin 2. fıkrasının ve Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-8'in "Ön/Genel/Detay Arama Dönemi Termin Planı" kısmının belirtilen bölümleri ile hazırlayanın imza bölümünün, Ek-11'in hazırlayanın imza bölümünün, Ek-12'nin 6.3. maddesinin 1. ve 8. fıkrasında yer alan "gerektiğinde" ibaresinin ve 10. fıkrasında yer alan "gerekli durumlarda" ibaresinin, Ek-12'nin hazırlayanın imza bölümünün, Ek-13'ün raporda bulunması zorunlu olan asgari faaliyetlerin sayıldığı bölümünün 4. bendinde yer verilen "gerekli görülmesi halinde" ibaresinin ve 5. bendinde yer alan "veya" ibaresi ile hazırlayanın imza bölümünün, Ek-14'ün 4.1. maddesinin 2. fıkrasında yer alan "gerektiğinde" ibaresinin ve 5.1 maddesinin (d) fıkrasının, Ek-25'in 4.1. maddesinde yer alan "gerektiğinde" ibaresinin, 4.2. maddesinde yer alan "veya" ibaresinin **İPTALİNE,**

2. Ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 617,50 TL yargılama giderinin ve karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 7.425,00-TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, müdahil yargılama giderlerinin müdahil üzerinde bırakılmasına; posta gider avansından artan tutarların, kararın kesinleşmesini müteakip istemleri halinde taraflara iadesine,

3. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere,

19/01/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

**Başkan
Yüksel
ÖZTÜRK**

**Üye
Tülay
BULGURCU**

**Üye
İsmail Hakkı
SAYIN**

**Üye
Mustafa Nafiz
ACAR**

**Üye
Yunus Emre
SILAY**

YARGILAMA GİDERLERİ :
Harçlar : 298,90-TL
Posta Gideri : 318,60-TL
TOPLAM : 617,50-TL

MÜDAHİL YARGILAMA GİDERLERİ :
Harçlar : 91,30-TL

